

IV. Učební osnovy

1. Učební osnovy 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Název vyučovacího předmětu: Český jazyk a literatura

Časové vymezení předmětu:

První stupeň

1. ročník 7+1

2. ročník 8+1

3. ročník 8+2

4. ročník 6+1

5. ročník 6+1

Na prvním stupni vyučujeme s využitím 6 disponibilních hodin.

Druhý stupeň

6. ročník 3+1

7. ročník 4

8. ročník 4+1

9. ročník 4

Na druhém stupni vyučujeme s využitím 2 disponibilních hodin.

Organizační vymezení předmětu: Výuka předmětu český jazyk a literatura probíhá ve třídě. V rámci výuky organizujeme besedy, exkurze, projekty, návštěvy divadelních představení, besídky, besedy a návštěvy v městské knihovně, společnou četbu.

Obsahové vymezení předmětu:

Předmět je rozdělen do tří složek:

Komunikační a slohová výchova

Jazyková výchova

Literární výchova

Ve výuce se obsah jednotlivých složek prolíná.

Na prvním stupni se v jednotlivých ročnících zaměřujeme na:

1. ročník - čtení, psaní, komunikační a slohovou výchovu

2. - 5. ročník - čtení, psaní, komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu

Na druhém stupni se zaměřujeme na:

6. - 9. ročník - komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu

Obsahové vymezení KONUNIKAČNÍ A SLOHOVÉ VÝCHOVY

1. Vnímání a chápání jazykového sdělení
2. Kultivovaný písemný a ústní projev
3. Analýza a posouzení obsahu projevu
4. Textová výstavba

Obsahové vymezení JAZYKOVÉ VÝCHOVY

1. Osvojování písemné i ústní podoby českého jazyka
2. Správné vyjadřování
3. Jazyk jako zdroj informací

Obsahové vymezení LITERÁRNÍ VÝCHOVY

1. Osvojování a rozvíjení čtenářských dovedností
2. Estetické vnímání
3. Tvořivá práce s textem

Naplňování klíčových kompetencí:

Cílem je vést žáky ke kvalitnímu jazykovému vzdělání.

Kompetence k učení

- Učitel vede žáky k vnímání a osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, ke sdělování názorů.

Kompetence k řešení problémů

- Učitel vede žáky k samostatnému získávání informací z různých zdrojů a ke zvládnutí prací s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření. Vede žáky k tvorbě vlastního textu. K analýze a kritickému posouzení obsahu cizího i vlastního textu.

Kompetence komunikativní

- Učitel vede žáky k zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace a k rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku. K získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

- Učitel vede žáky k rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku.

Kompetence občanská

- Učitel vede žáky k individuálnímu prožívání uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře a k rozvíjení estetického i emocionálního vnímání. K chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží kultura národa.

Kompetence pracovní

- Učitel vede žáky k ochraně kulturního bohatství. K využívání jazykových znalostí a dovedností jako nástroje celoživotního vzdělávání a profesního zaměření.

Naplňování průřezových témat:

Konkrétní naplňování průřezových témat uvádíme v tabulce vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura. Průřezová témata zde přiřazujeme ke konkrétnímu výstupu, učivu. Předmět český jazyk a literatura prolíná do všech vyučovacích předmětů.

Na prvním stupni prolíná především do prvouky, cizího jazyka, výtvarné výchovy, hudební výchovy.

Na druhém stupni prostupuje především předměty jako je dějepis, výchova k občanství, cizí jazyk, výtvarná výchova, hudební výchova.

Český jazyk a literatura - 1. ročník

Čtení a literární výchova

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Rozvoj fonetického sluchu, sluchová syntéza, analýza Písmena malá, velká, tiskací, psací Slabiky otevřené, zavřené	- skládá a rozkládá slova podle sluchu - poznává písmena ve vztahu k jim odpovídajícím hláskám - skládá a čte všechny druhy slabik	- k učení - pracuje s pomůckami	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh - Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání - Sociální rozvoj - Poznávání lidí	frontální výuka, procvičování, doplňování, hry s písmeny	září - leden	ústní prověřování
Slova - čtení otevřených slabik, čtení zavřených slabik na konci slov Slova se skupinou dvou souhlásek, čtení slov se slabikotvornými souhláskami Slova s písmenem ě, se skupinami di, tí, ni	- skládá a čte všechny druhy slov - plynule čte slova ve větách	- komunikativní - naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim	Multikulturní výchova - tematický okruh: Lidské vztahy	hry, práce ve dvojicích, dramatizace, hádanky	prosinec - červen	ústní prověřování, opis

<p>Shluky souhlásek Hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací Uspořádání slov ve větě Interpunkční znaménka</p>	<p>- plynule čte slova ve větách, čte se správnou intonací</p> <p>- používá znaménka ve slovech i větách, uspořádá slova do věty</p>	<p>- komunikativní - naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim</p>	<p>Multikulturní výchova - tematický okruh: Lidské vztahy</p>	<p>hry, práce ve dvojicích, dramatizace, hádanky</p>	<p>listopad - červen</p>	<p>ústní prověřování, opis</p>
<p>Délka samohlásek Porozumění přečteným větám Nadpis, článek, řádek, odstavec, poslech, vyprávění, dramatizace recitace</p>	<p>- rozpozná členění textů, rozlišuje délku samohlásek, vysvětlí obsah přečtené věty</p> <p>- dramaturguje, recituje básničky, říkadla</p> <p>- popisuje své zážitky, na základě poslechu převypráví text</p>	<p>- pracovní - adaptuje se na pracovní podmínky</p> <p>- komunikativní - formuluje a vyjadřuje své myšlenky</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace</p>	<p>netradiční hry, soutěže, vyprávění žáků, poslech, reprodukce textu vlastními slovy</p>	<p>říjen - červen</p>	<p>přepis, diktát, hodnocení čtení</p>

Komunikační a slohová výchova, psaní

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Příprava na psaní psaní prvků písmen a číslic	- uvolňuje si ruku - nacvičuje správné držení těla -dodržuje základní hygienické návyky spojené se psaním	- pracovní - dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	doplňování, frontální výuka	září	písemné prověřování
Písmo psací a tiskací Písmeno, slabika, slovo Opis, přepis slov	- píše správné tvary písmen a číslic - správně spojuje písmena a slabiky, opíše a přepíše slovo			dvojice, hry, křížovky	říjen - červen	písemné prověřování
Opis, přepis vět	- správně spojuje písmena a slabiky, opíše a přepíše věty			dvojice, hry, křížovky	leden - červen	písemné prověřování
Diktát slov	- správně spojuje písmena a slabiky, píše slova podle diktátu			dvojice, hry, křížovky	leden - červen	písemné prověřování
Diktát jednoduchých vět	- kontroluje vlastní pís.projev, píše věty podle diktátu			dvojice, hry, křížovky	únor - červen	písemné prověřování
Prosba, poděkování Omluva, pozdrav Oslovení	- porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - poprosí, poděkuje, pozdraví, omluví se, osloví	- komunikativní - naslouchá druhým	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace	skupinová práce, dvojice	září - červen	

Český jazyk a literatura - 2. ročník

Mluvnice

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Věta jednoduchá, souvětí Druhy vět Slovo souřadné nadřazené, podřazené	- řadí věty podle děje, rozezná větu jednoduchou a souvětí, rozezná a vytvoří slovo souřadné, nadřazené, podřazené - rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací	- k učení - práce s pomůckami	Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání, Sociální rozvoj - Komunikace	frontální výuka, dvojice, soutěže, hry	září - říjen	ústní a písemné prověřování, doplňování
Pořádek slov ve větě Slovo, slabika, hláska, písmeno, rozdělení hlásek	- řadí slova ve větě tak, aby věta dávala smysl - vyslovuje krátké a dlouhé samohlásky, rozliší hlásku, slabiku, slovo, rozdělí hlásky, píše i - y po měkkých a tvrdých souhláskách	- komunikativní - naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim	Výchova demokratického občana - tematický okruh: Občanská společnost a škola	hry, dvojice, skupinová práce	listopad - prosinec	ústní a písemné prověřování, doplňování
Abeceda	- vyjmenuje řadu písmen jdoucích po sobě				leden - únor	
Znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov Význam slabiky pro dělení slov	- zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov - dělí slova na konci řádku	- k učení - operuje s obecně užívanými symboly	Multikulturní výchova - tematický okruh: Lidské vztahy	hry, skupinová práce	březen	opis, přepis, diktát
Písmeno ě ve slovech Slovní druhy: podstatná jm., slovesa,	- aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - seznámí se se s názvy slov. druhů, poznává je v textu				duben - červen	

předložky	- rozlišuje obecná a vlastní				
Vlastní jména	jména, procvičuje pravopis				
osob a zvířat	vlastních jmen osob a zvířat				

Čtení a literární výchova

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Postupné plynulé čtení jednoduchých textů Slovní přízvuk Čtení hlasité a tiché	- přechází k plynulému čtení textu bez slabikování, čte se správným přízvukem, čte hlasitě i potichu	- k učení - má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a překážky bránící učení	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace	hry, křížovky, dramatizace, skupinová práce, hádanky	září - listopad	hodnocení porozumění textu
Poslech čtených textů, poezie Text a ilustrace Vyprávění, dramatizace pohádek a povídek Báseň, verš, rým Individuální četba	- naslouchá čtenému textu, poezii - pracuje tvořivě s lit. textem - vypráví ,dramatizuje a domýšlí příběhy, povídky, pohádky - recituje básně, přečte verš, najde v textu rým - čte pohádky, knihy o přírodě, vypráví o nich			hry, křížovky, dramatizace, skupinová práce, hádanky	prosinec - červen	

Komunikační a slohová výchova, psaní

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Tvary písmen abecedy Spojování písmen, slabik	- píše písmena a číslice podle normy psaní	- komunikativní - využívá získané dovednosti ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi	Multikulturní výchova - tematický okruh: Lidské vztahy	písanka, křížovky	září - listopad	písemné prověřování
Umíst'ování diakritických znamének	- používá znaménka ve slovech i větách			hry	prosinec - únor	
Opis, přepis	- užívá velká písmena ve slovech i ve větě				březen - červen	
Základní formy společenského styku Děj - základ vypravování Jednoduchý popis	- užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování - dodržuje posloupnost děje na základě pozorování, vytvoří jednoduchý popis	- sociální - přispívá k upevnění dobrých mezilidských vztahů		rozhovory, dramatizace, vyprávění žáků	září - červen	doplňování

Český jazyk a literatura - 3. ročník

Mluvnice

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Věta jednoduchá a její stavba Nauka o slově - synonyma, opozita, slova příbuzná, homonyma	- řadí slova do vět - vyhledává slova a vyslovuje, porovnává význam slov, slova opačného významu, stejného a podobného významu, vyhledá v textu a vytvoří slova příbuzná, najde v textu homonymum a vysvětlí jeho významy	- k učení - vyhledává a třídí informace	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh - Sociální rozvoj - Komunikace	frontální výuka, skupinová práce, dvojice, hry	září - říjen	pisemné prověřování, doplňovací cvičení
Hláskosloví Stavba slova Abeceda	- rozlišuje slabiky, hlásky - určuje počet slabik - porovnává, řadí slova podle abecedy	- k učení - vyhledává a třídí informace			listopad	
Vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z	- pamětně zvládá vyjmenovaná slova, používá vědomosti v praktických cvičeních	- k řešení problémů - vyhledává informace vhodné k řešení zadaných úkolů	Multikulturní výchova - tematický okruh - Lidské vztahy	netradiční metody, jazykové hry, pexesa, křížovky	prosinec - březen	pravopisná cvičení, diktát
Slovní druhy	- určí ve větě podstatné jméno, přídavné jméno, zájmena, číslovky, slovesa, předložky			slovník	duben	
Podstatná jména - číslo, rod, vlastní jména měst, vesnic, hor a řek Slovesa - pojmenování děje, tvary sloves čas, osoba, číslo Souvětí	- určí rod a číslo a pád podstatných jmen - odůvodňuje a správně píše velká písmena v místních pojmenování - rozlišuje druhy slov v základním tvaru - spojuje věty v souvětí vhodnými spojkami a spojovacími výrazy, u slovesa určí čas, osobu a číslo	- k učení - operuje s obecně užívanými termíny			květen - červen	

Čtení a literární výchova

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Plynulé čtení jednoduchých textů	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	- komunikativní - formuluje a vyjadřuje své myšlenky v logickém sledu	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh - Sociální rozvoj - Komunikace	poslech, hry, dramatizace, rozhovory, vyprávění žáků	září - leden	hodnocení čtení
Čtení hlasité a tiché Soustředěný poslech čtených textů, poezie a prózy Text a ilustrace Vyprávění, dramatizace pohádek a povídek Báseň, verš a rým Individuální četba Spisovatel, básník	- čte hlasitě i potichu, spojuje obsah textu s ilustrací - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - recituje básně, vypráví a dramatizuje pohádky a povídky - čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich, soustředěně poslouchá čtený text a vyjadřuje své pocity z přečteného textu - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - odliší pohádku od ostatních vypravování, vyjmenuje nejznámější spisovatele a básníky pro děti	- občanské - projevuje pozitivní vztah k uměleckým dílům	Multikulturní výchova - tematický okruh - Principy sociálního smíru a solidarity	dramatizace, vyprávění žáků	únor - červen	pisemné prověřování

Komunikační a slohová výchova, psaní

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Tvary písmen abecedy Umíst'ování diakritických znamének Uvědoměle praktikuje pravopis psaní jmen měst, vesnic, hor a řek Technika psaní	<ul style="list-style-type: none"> - píše písmena a číslice podle normy psaní - používá znaménka ve slovech i větách - opisuje a přepisuje jednoduché texty, užívá velká písmena ve slovech i ve větě - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení 	<ul style="list-style-type: none"> - k řešení problémů - vyhledává informace vhodné k řešení problémů 	Mediální výchova - tematický okruh - Práce v týmu	práce se slovníkem, s encyklopediemi, dramatizace	září - červen	slohové práce, doplňování
Slovní přízvuk Členění jazykového projevu Otázky a odpovědi Vypravování Osnova (obrázková) Společenský styk Vzkaz, zpráva, dialog Adresa	<ul style="list-style-type: none"> - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - užívá vhodných jazykových prostředků a správně člení jazykový projev - sestaví nadpis - požádá o informaci, vyřídí vzkaz, vytvoří krátkou zprávu, dodržuje pravidla dialogu, napíše správně adresu - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev, položí otázku, správně odpovídá na otázky, ústně i písemně připraví krátké vypravování, vypravuje podle osnovy 	<ul style="list-style-type: none"> komunikativní - vyjadřuje se výstižně souvisle a kultivovaně v pís. a úst. projevu 		vypravování, pohled, dopis	září - červen	doplňování, skupinová práce

Český jazyk a literatura - 4. ročník

Mluvnice

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Nauka o slově hlásková podoba slova, význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, spisovná, nespisovná, slova citově zabarvená	- žák užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významu, rozpozná slova spisovná a nespisovná, citově zabarvená - lichotivá i hanlivá, vysvětlí, co je slovo jednoznačné a mnohoznačné a uvede příklady, rozliší jednotlivé hlásky ve slově	- komunikativní - rozumí různým typům textů a záznamů	Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání	jazykolamy, tichá pošta, pyramidy, páli vám to, dramatizace	září	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Stavba slova, kořen, předpona a přípona, pravopis -roz, -bez	- rozlišuje část předponovou a příponovou, kořen slova, rozlišuje předpony a předložky, správně píše slova s předponami -roz, -bez	- k učení - vyhledává a třídí informace		práce s rozstříhanými slovy, hra Amos, křížokros	první polovina října	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z, slova příbuzná	- uvědoměle používá i – y po obojetných souhláskách uvnitř slov u vyjmenovaných a příbuzných slov	- k řešení problémů - sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů		pexesa, domino, kufr, výukový program na PC	druhá polovina října - listopad	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce
Slovní druhy ohebné, neohebné	- určuje slovní druhy ohebné i neohebné, vytvoří slovo požadovaného slovního druhu	- k učení - práce s jazykovými příručkami		pětílístek, výukový program na PC	první týden v prosinci	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát

Vzory podstatných jmen	- skloňuje podstatná jména v mluveném i písemném projevu, používá správné koncovky	- k řešení problémů - samostatně nalézá pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy		expertní skupina, karty s obrázky, výukový program na PC	druhý týden v prosinci - únor	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce
Infinitiv sloves, určité slovesné tvary	- vyhledává infinitiv v textu, určuje osobu, číslo a čas, časuje slovesa v oznamovacím způsobu	- k řešení problémů - samostatně nalézá pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy		expertní skupina, výukový program na PC	březen - první týden v dubnu	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Podmět a přísudek, podmět vyjádřený a nevyjádřený	- určuje větu jednoduchou a holou, určuje podmět a přísudek, rozezná podmět vyjádřený a nevyjádřený	- k řešení problémů - ověřuje prakticky správnost řešení problémů		výukový program na PC	druhý a třetí týden v dubnu	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Shoda podmětu s přísudkem	- píše správně i/y v příčestí minulém	- k učení - uvádí věci do souvislostí		výukový program na PC	poslední týden v dubnu - květen	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Vlastní jména-zeměpisné názvy	odůvodní pravopis vlastních jmen a jednoslovných zeměpisných názvů, píše je pravopisně správně	- k učení - práce s jazykovými příručkami		výukový program na PC	červen	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce

Komunikace a sloh

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Stylizace a kompozice	- užívá vhodných jazykových prostředků	- komunikativní - vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu				Průběžně v celém roce
Věcné čtení	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, z přečteného textu získá informace, vyhledá informace v textu, s pomocí klíčových slov reprodukuje obsah textu	- k učení - operuje s obecně užívanými termíny, propojuje do širších celků poznatky z různých oblastí		práce s odbornými texty, encyklopediemi		Průběžně v celém roce
Věcné naslouchání	- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamená, vhodně reaguje otázkami	- k řešení problému - kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace	stanovení komunikačních pravidel (direktivní, demokratická)		září - listopad
Zpráva, dopis	- reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta, napíše dopis	- komunikativní - vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu	Mediální výchova - tematický okruh: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	práce s reklamními texty v různých druzích tiskovin, zpravodajství a reklamní šoty v TV		prosinec- leden klasifikace krátkého dopisu
Základní komunikační pravidla	- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku, osloví, zahájí a ukončí dialog, střídá role mluvčího a posluchače, zdvořile vystupuje	- komunikativní - využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci mezi lidmi	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy	horká židle		únor - březen
Vypravování, osnova, nadpis, členění projevu	- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev	- sociální a personální - účinně spolupracuje ve skupině	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace	volné psaní, komunitní kruh		duben - květen

Popis	- podle obrázku dokáže popsat rostliny, zvířata, věci	- k učení - samostatně pozoruje, získané výsledky porovnává		využití mezipředmětových vztahů s přírodovědou a výtvarnou výchovou	červen	
--------------	---	---	--	---	---------------	--

Čtení a literární výchova

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Technika čtení	- čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, frázuje, dbá na barvu a sílu hlasu	- pracovní - dodržují hygienická pravidla pro čtení	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání	poslech výrazného čtení	průběžně v celém roce	klasifikace čtení, nahrávka na audio kazetu (srovnání techniky čtení na začátku a konci roku)
Čtení textů uměleckých a populárně naučných	- vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti, čte plynule a s porozuměním umělecký text	- komunikativní - využívá informační a komunikační prostředky pro kvalitní komunikaci s okolním světem		práce s odbornými texty, encyklopediemi	průběžně v celém roce	
Tiché čtení s porozuměním	- čte potichu delší texty, reprodukuje obsah těchto textů	- k řešení problémů - sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů	Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	tichá pošta, expertní skupiny	průběžně v celém roce	
Tvořivá práce s literárním textem	- dramatizuje, k dramatizaci využívá loutky, maňásky, domýšlí literární příběhy	- sociální a personální - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu		skupinová práce, dramatizace	průběžně v celém roce	besídka pro rodiče
Práce s dětskou knihou	- vede rozhovor o knihách, beseduje o ilustracích, vyjadřuje své pocity z četby	- sociální a personální - přispívá k diskusi	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace	besedy v městské knihovně	průběžně v celém roce	
Výběr četby podle osobního zájmu	- využívá školní knihovnu, navštěvuje městskou knihovnu	- občenské - je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu		diskuse o přečtených knihách, "burza knih"	průběžně v celém roce	
Divadelní a filmová představení	- navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich	- občenské - je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	beseda, komunitní kruh	průběžně v celém roce	

Základní literární pojmy: pověst, povídka, bajka, hlavní a vedlejší postavy, jednání, konflikt, film	- používá elementární literární pojmy při jednoduchém rozboru literárních textů, rozliší povídku a bajku, charakterizuje je, vyjmenuje hlavní a vedlejší postavy z díla, filmu, popíše a zhodnotí jednání postavy	- komunikativní - rozumí různým typům textů a záznamů		myšlenková mapa	průběžně v celém roce	
---	---	---	--	-----------------	------------------------------	--

Český jazyk a literatura - 5. ročník

Jazyková výchova

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Mateřský jazyk - prostředek dorozumívání	- žák si průběžně osvojuje jazyk jako nástroj dorozumívání	komunikativní - vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu	Osobností a sociální výchova - tematický okruh: Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání	jazykolamy, tichá pošta, pyramidy, práce s učebnicí	první týden v září	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Stavba slova - odvozování slov předponami, částí slova, kořen - společný pro všechna příbuzná slova souhláskové skupiny na styku předpony a kořene	- určuje kořen, předponu a příponu, vyznačuje slovo tvorné základy, vysvětlí, jak byla slova odvozena, užívá správné koncovky, píše v souladu s pravidly pravopisu - doplňuje předpony a přípony podle smyslu, vyhledává a tvoří slova příbuzná - používá odůvodnění pravopisu s přihlédnutím ke tvoření slov, spisovně vyslovuje a píše souhláskové skupiny pravopisně správně	- k učení - operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislosti - k řešení problému - vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné, odlišné znaky		práce s rozstříhanými slovy, hra Amos	druhý a třetí týden v září	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Předložky s, z	- používá předložky v praxi	- kompetence k řešení problémů - ověřuje prakticky správnost řešení problémů		barevná čeština pro páťáky, výukový program na PC	čtvrtý týden v září	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Skupiny bě – bje, vě – vje, pě, mě – mně	- správně užívá v praxi skupiny bě – bje, vě – vje, pě, mě - mně	- kompetence k učení - propojuje do širších celků poznatky				opis, přepis,

(bje, vje – tam, kde se setká předpona ob-, v-s kořenem na je), mě - mně ne v roli zájmena		z různých vzdělávacích oblastí		škrtaná, setonovka, piškvorky, výukový program na PC	první polovina října	doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Pravopis i – y po obojetných souhláskách	- vyjmenovaná a příbuzná slova píše pravopisně správně	- k řešení problémů - volí vhodné způsoby řešení v souvislosti s algoritmy		škrtaná, pexesa na vyjmenovaná slova, obrázkové loto, výukový program na PC	druhá polovina října	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Vlastní jména - víceslovné názvy států, jména národností, názvy uměleckých děl, novin a časopisů	- píše pravopisně správně vlastní jména	- k řešení problémů - samostatně nalézá pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy		jazyková kimovka, výukový program na PC	první polovina listopadu	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce
Tvarosloví - slovní druhy	- určuje slovní druhy, vyhledá je v textu	- k učení - práce s jazykovými příručkami		město, moře, ..- na slovní druhy, bingo, nepořádek mezi slovy, výukový program na PC	druhá polovina listopadu	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Mluvnické kategorie podstatných jmen	- určuje pád, číslo, rod, vzor, skloňuje podle vzorů, správně píše koncovky podstatných jmen (netýká se jmen abstraktních, konkrétních, pomnožných, hromadných)			barevná čeština pro páťáky, práce s učebnicí, výukový program na PC	prosinec	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát

Přídavná jména, mluvnické kategorie, koncovky tvrdých a měkkých přídavných jmen	- rozpozná druhy přídavných jmen, skloňuje přídavná jména tvrdá a měkká (kromě přivlastňovacích)			barevná čeština pro pátáky, skládankové učení, výukový program na PC	první týden v lednu - první týden v únoru	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce
Slovesa - rozkazovací způsob, slovesné kategorie u oznamovacího způsobu	- rozezná mluvnické kategorie sloves - pouze informativně, informativně rozezná rozkazovací způsob, u oznamovacího způsobu určuje osobu, číslo, čas			práce s učebnicí, vetřelci, výukový program na PC	druhý týden v únoru - konec února	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Zájmena – jejich druhy	- vyjmenuje jejich druhy, ale nemusí je určovat, nahrazuje podstatná jména zájmeny, vyhledává je v textu			barevná čeština pro pátáky, výukový program na PC	první polovina března	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Číslovky	- inormativně vyjmenuje druhy číslovek, rozezná číslovky v textu			pexesa, domino, výukový program na PC	třetí týden v březnu	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Skladba - základní větné členy, podmět vyjádřený, nevyjádřený	- určuje základní větné členy, vyhledává různé podměty, užívá několikanásobných podmětů ve větách	- kompetence k řešení problémů - ověřuje prakticky správnost řešení problémů		hleďte se do dvojice, výukový program na PC	zbytek března - první týden v dubnu	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce

Přísudek slovesný, shoda přísudku s podmětem	- píše správně i – y v koncovkách přičestí minulého, vyhledá a vytvoří přísudek slovesný			loto, domino, pexeso, výukový program na PC	druhý týden v dubnu - květen	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát
Věta jednoduchá a souvětí	- určuje věty jednoduché, spojuje věty v souvětí, užívá vhodných spojovacích výrazů, v neúplné ZSD označuje základ věty			práce s učebnicí, větné vzorce, skupinová práce s větnými skládkami, výukový program na PC	červen	opis, přepis, doplňovací cvičení, pravopisné cvičení, autodiktát, diktát, čtvrtletní práce

Komunikace a sloh

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Věcné čtení - čtení jako zdroj informací, vyhledávací, klíčová slova	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, rozpozná manipulační komunikaci v reklamě, vyhledá v textu požadované informace, vysvětlí klíčová slova pomocí přečteného textu		Mediální výchova - tematický okruh: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	I.N.S.E.R.T.	průběžně v celém roce	
Naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní)	- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává, posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení, volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, tempo dle komunikačního záměru, rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá dle komunikační situace (zaznamená slyšené, reaguje otázkami)	Kompetence komunikativní - vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Komunikace	expertní skupiny, hřiště pro představitost	průběžně v celém roce	
Oznámení, vypravování, dialog	- reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta, sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti, napíše i ústně sdělí krátké oznámení, vede dialog podle stanovených pravidel		Mediální výchova - tematický okruh: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	povídej tři minuty, co kostky, domysli konec, myšlenková mapa	průběžně v celém roce	

Pozvánka, dopis, popis, inzerát, příhláška a dotazník	- píše správně obsahově i formálně jednoduché komunikační žánry, používá tiskopisy, dokáže je vyplnit, popis činnosti, obličej osoby, charakteristika osoby			stručně a věcně - popis s co nejmenším počtem slov, obrázková štafeta, co držím v ruce, kdo jsem?	průběžně v celém roce	
--	--	--	--	---	----------------------------------	--

Čtení a literární výchova

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Výrazné hlasité čtení uměleckých textů	- čte plynule, s porozuměním, nahlas a potichu přiměřeně náročné texty, vyjádří své pocity z textu a názory na něj		Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Sociální rozvoj - Kooperace a kompetice	hledání vetřelce v textu	průběžně v celém roce	
Výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu, poslech literárních textů	- čte procítěně s prvky uměleckého přednesu, aktivně naslouchá literární texty a následně je reprodukuje, vyjádří vlastními slovy názor na text	- občanské - seznamují se s naším slovesným dědictvím a jeho významem	Osobnostní a sociální výchova - tematický okruh: Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika	poslech uměleckého přednesu	průběžně v celém roce	
Předčítání textu, recitace – rým, verš, sloka, báseň	- předčítá texty, recituje básně, vyhledává a vymýšlí rýmy, rozezná sloku a verš	- pracovní - dodržují hygienická pravidla pro čtení		poslech uměleckého přednesu, nezničitelný recitátor	průběžně v celém roce	školní kolo recitační soutěže
Volná reprodukce přečteného textu, literární text	- rozumí přiměřeně složitému sdělení, zapamatuje si jeho smysl, reprodukuje text, rozlišuje podstatné od méně podstatného, vyjadřuje své názory, tvoří literární text na dané téma	- sociální a personální - přispívá k diskusi v malé skupině i v debatě celé třídy, cítí potřebu literárního projevu, recitace, četby		minipřehlídka ve vyprávění, rozhlasový reportér	průběžně v celém roce	
Základní literární pojmy: lyrika, epika, film – kreslený, loutkový, inscenace, scénář, režisér, hlavní a vedlejší postavy	- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy, vysvětlí pojem lyrika a epika, rozezná lyrický a epický text přiměřeně obtížnosti, vyjmenuje rozdíly mezi loutkovým a kresleným filmem, uvede jejich příklady, popíše činnost režiséra,	- pracovní - využívá znalosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost		kufř, sestavení jednoduchého scénáře	průběžně v celém roce	

	vysvětlí pojem scénář, ve známém filmu a pohádce vyjmenuje a odliší hlavní a vedlejší postavy					
Zápis textu, tvorba vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod	- vymýšlí texty, vede čtenářský deník, vytváří ilustrace	- k řešení problémů - sebevyjádření pomocí vlastního sdělení		volné psaní	průběžně v celém roce	
Dramatizace, scénky, etudy, pohádky	- dramatizuje povídky, pohádky, běžné každodenní situace nebo naopak problémové		Multikulturní výchova - tematický okruh: Lidské vztahy	krabička (s úkoly k dramatizaci), vytváření modelových situací	průběžně v celém roce	